CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod o Gabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	**Medi 2022**
Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Beca Brown**
Swyddog Cyswllt:	**Buddug Mair Huws**
Rhif Ffôn Cyswllt:	**34319**
Teitl yr Eitem:	**ADOLYGU CYFANSODDIAD CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG) GWYNEDD**

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

(i) Gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo argymhelliad yr Adran Addysg a Phwyllgor CYSAG Gwynedd i newid aelodaeth Grŵp B, fel y nodir:

- **Grŵp A – Cristnogaeth a Chredoau Eraill**

- **Grŵp B – cynrychiolaeth Athrawon a Phenaethiaid – cadw'r nifer yn 5**

  Bydd y seddi'n cael eu dyrannu fel a ganlyn:
  3 sedd i'w rhannu rhwng yr Undebau Athrawon cydnabyddedig (NAS/UWT; UCAC; NEU; ASCL a NAHT) – i'w penderfynu gan Fforwm Undebau Athrawon Gwynedd.
  1 sedd i'w llenwi gan y Grŵp Ymgynghorol Dalgylchoedd Cynradd ac Arbennig (GYDCA)
  1 sedd i'w llenwi gan Grŵp Penaethiaid Uwchradd Gwynedd (GSCU)

- **Grŵp C – Aelodau Etholedig – cadw'r nifer yn 7**

- **Aelodau Cyfetholedig – Pwyllgor CYSAG i gadw'r hawl i gyfethol aelodau**

- **(mae 3 phleidlais, sef 1 i bob Grŵp. Nid oes gan yr aelodau Cyfetholedig bleidlais)**

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Nid yw'r Cyngor wedi ystyried y cyfansoddiad ers 2019, ac o ganlyniad mae'r cyfansoddiad presennol yn nodi bod cynrychiolwyr athrawon yn dod o'r Undebau Athrawon sy'n weithredol o fewn yr Awdurdod:

ASCL (1)
NAS/UWT (1)
UCAC (1)
NUT (1)
ATL (1)

Fodd bynnag, unodd Undebau NUT ac ATL yn 2017 i greu Undeb NEU, ac mae Undeb NAHT hefyd yn cael ei gydnabod gan Gyngor Gwynedd.

Mae'r Adran Addysg a CYSAG o'r farn bod angen cryfhau cynrychiolaeth yr athrawon ar y Pwyllgor er mwyn ychwanegu gwerth at gyfarfodydd a gweithredoedd y Pwyllgor.

Mae'r Grŵp Ymgynghorol Dalgylchoedd Cynradd ac Arbennig (GYDCA) yn grŵp sy'n cyfarfod yn fisol ac sy'n cynnwys un Pennaeth Cynradd o bob dalgylch yng Ngwynedd. Mae Grŵp Penaethiaid Uwchradd Gwynedd (GSCU) hefyd yn cyfarfod yn fisol ac yn cynnwys pob Pennaeth Uwchradd yng Ngwynedd. Credir y byddai'n briodol gofyn am enwebiad gan y ddau grŵp hyn er mwyn sicrhau cynrychiolaeth un pennaeth/athro cynradd ac un pennaeth/athro uwchradd ar bwyllgor CYSAG.

3. CYFLWYNIAD AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

Cefndir
Mae Deddf Addysg 1996 yn gosod dyletswydd ar yr awdurdod lleol i sefydlu cyngor sefydlog i'w gynghori ar addysg grefyddol.

Swyddogaethau CYSAG

Yn unol â'r Cyfansoddiad, mae swyddogaethau CYSAG fel a ganlyn:

- Cynghori'r Awdurdod Lleol ar addoli mewn ysgolion ac ar yr addysg grefyddol sydd i'w darparu yn unol â'r maes llafur cytûn, gan gynnwys dulliau addysgu, cyngor ar ddeunyddiau a darparu hyfforddiant i athrawon;

- Ystyried a ddylid argymell adolygu maes llafur cytûn presennol yr Awdurdod Lleol drwy alw Cynhadledd Maes Llafur Cytûn [ASC];

- Ystyried ceisiadau gan ysgolion am benderfyniad (i'w heithrio o'r gofyniad y dylai addoli crefyddol fod yn "Gristnogol"):

- Adrodd yn ôl i'r Awdurdod Lleol a Llywodraeth Cymru ar ei weithgareddau yn flynyddol.

Aelodaeth CYSAG
Mae'r Ddeddf yn nodi y dylai CYSAG gynnwys cynrychiolwyr o blith y canlynol:

- Grŵp o bobl i gynrychioli'r enwadau Cristnogol a chrefyddau eraill a fydd, ym marn yr awdurdod, yn adlewyrchu'n briodol y prif draddodiadau crefyddol yn yr ardal ('Grŵp A')

- Grŵp o bobl i gynrychioli'r cymdeithasau sy'n cynrychioli athrawon y dylid, ym marn yr awdurdod, eu cynrychioli, gan roi sylw i amgylchiadau'r ardal (Grŵp B)

- Grŵp o bobl i gynrychioli'r awdurdod (Grŵp C)

Dim ond y grwpiau cynrychioliadol uchod sydd â'r hawl i bleidleisio, a bydd gan bob grŵp un bleidlais.

Gallai CYSAG ei hun hefyd gyfethol aelodau (ond ni fyddai ganddynt bleidlais)

Cylchlythyr 10/94
Yn ogystal â'r ddarpariaeth statudol, yn 1994 cyhoeddodd yr hen Swyddfa Gymreig ganllawiau ar Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd ar ffurf Cylchlythyr 10/94, sy'n cynnwys darpariaethau ynghylch gweithredu CYSAG.

CYSAG Cyngor Gwynedd
Adolygwyd aelodaeth CYSAG gan Gabinet Cyngor Gwynedd ym mis Ebrill 2019, ac mae'r aelodaeth bresennol fel a ganlyn:

Cristnogion a Chrefyddau Eraill (Grŵp A)
Yr Eglwys Fethodistaidd
Undeb Bedyddwyr Cymru
Eglwys Bresbyteraidd Cymru
Yr Eglwys yng Nghymru
Undeb yr Annibynwyr
Yr Eglwys Gatholig
un cynrychiolydd o'r credoau canlynol: Bwdhaeth, Islam, Hindŵaeth, Iddewiaeth, Sikhaeth a'r Dyneiddwyr

Athrawon yn cynrychioli'r Undebau canlynol
ASCL (1)
NAS/UWT (1)
UCAC (1)
NUT (1)
ATL (1)

Aelodaeth Aelodau Etholedig (7)
(Yn seiliedig ar gydbwysedd gwleidyddol)
(Aelodau yn rhinwedd eu swydd, Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor)

Nid yw cyfansoddiad CYSAG wedi'i adolygu ers hynny.

4. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

4.1 Cyflwyno penderfyniad y Cabinet i Bwyllgor CYSAG ar 29 Tachwedd 2022.
4.2 Gweithredu'r newid i'r Cyfansoddiad yn unol â phenderfyniad y Cabinet.

5. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

5.1 **Barn Pwyllgor CYSAG Gwynedd ar addasu'r ffordd y gwahoddir cynrychiolwyr athrawon –** Byddai'n gyfle i CYSAG Gwynedd fod yn fwy cynrychioliadol a byddai'n eu galluogi i gynyddu cynrychiolaeth yr athrawon allweddol ar y Pwyllgor.**The Gwynedd SACRE Committee's opinion on adapting the way teachers' representatives are invited -** It would be an opportunity for Gwynedd SACRE to be more representational and will enable them to increase the key teachers' representation on the Committee

5.2 **Barn Fforwm Undebau Athrawon Gwynedd –** Mae angen diwygio'r cyfansoddiad i adlewyrchu'r sefyllfa bresennol o ran undebau athrawon.

5.3 **Barn y Swyddogion Statudol:**

i. Y Swyddog Monitro: Mae'r adroddiad wedi bod yn destun cyngor gan y Gwasanaethau Cyfreithiol. Nid oes sylwadau i'w hychwanegu mewn perthynas â phriodoldeb.

ii. Pennaeth Cyllid: Dim i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol.